

Tigrinya A: literature – Standard level – Paper 1
Tigrigna A: littérature – Niveau moyen – Épreuve 1
Tigriña A: literatura – Nivel medio – Prueba 1

Wednesday 10 May 2017 (afternoon)
Mercredi 10 mai 2017 (après-midi)
Miércoles 10 de mayo de 2017 (tarde)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a guided literary analysis on one passage only. In your answer you must address both of the guiding questions provided.
- The maximum mark for this examination paper is **[20 marks]**.

Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez une analyse littéraire dirigée d'un seul des passages. Les deux questions d'orientation fournies doivent être traitées dans votre réponse.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est de **[20 points]**.

Instrucciones para los alumnos

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un análisis literario guiado sobre un solo pasaje. Debe abordar las dos preguntas de orientación en su respuesta.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es **[20 puntos]**.

Blank page
Page vierge
Página en blanco

ካብዞም ዝስዕቡ ሕጥቦ ዕሑፋት ነቲ ሓደ መሪዕካ ትንታነ ሃበሉ። ትንታነኻን መልስኻን ነቶም ክልተ መራሕቲ ሕቶታት መሰረት ዝገበረ ክኸውን ኣለዎ።

1.

ልበይን ልብኻን ማዕዶ ማዕዶ
ከመይ ኣቢልናኻ ክንቃዶ

እምብዛ ትሕጎስ ብፀገመይ
እቲ ብኸይተይ ይመስለካ ደርፊ
5 ተሸካዕልል በቲ ድኹም ንነይ
ንምስጋናይ ትወስዶ ከም ፀርፊ
ትዕሊ ትምህለል ንስዕረተይ
እቲ ዓወተይ ይኸነካ ፀድፊ

እንተ ኣነ ፅቡቕካ እደሊ
10 ንሰኻ ግን ብነገር ትበሊ

ናዓ ሓወይ ይኣክል ምንኻስ
ንሕሰብ ንመፃኢ ወለደና
ነገር ተኣሊሙ ነይልበስ
እንትርፊ ከዕርቕ ንዝባና
15 ህልኽ ተጋዲቱ ነይኹለስ
እንትርፊ ከጥሚ ንኸርስና
ዕልኢ ተዘሪኡ ነይሕፈስ
እንትርፊ ክንከውን መፍቶ ንና።

ስኒት ድኣ ፍፁም ዘይፈርስ
20 መተለሚ መፃኢ ህይወትና
ትብዓት ድኣ ፍፁም ዘይግሃስ
ካብ ውሉድ ወለዶ ዝፀንፋና
ፍቕሪ ድኣ ፍፁም ዘይሃስስ
ፀራጊ መንገዲ መሪሕ ፊና
25 መስዩ ከይፀልመተ ንኸንግስግስ
ፋጣሪ ሂቡና ልቦና

ኣማኑኤል በላይ፣ ስኒት፣ (1988)

- (ሀ) እቲ ገጣሚ ዝተፈላለዩ መልእኽቲ ንምሕላፍ ዝተገልገለሎም ስነፅሒፋዊ ባእታታት ኣብነት እናሃብኩም ዘትዩ።
- (ለ) ኣብዚ ግጥሚ ዘለዉ ስእላዊ መግልፅታት ብምርኣይ እቲ ገጣሚ ንምንታይ ከምዝተጠቐመሎም ኣብነት ብምሃብ ርእይቶኹም ሃቡ።

2.

እነይ ስላስ ቆራቢት ሰጋዲት ኮይነን ንደቀን እናምሃራ ከዕብያ ጀመራ። ናብርአን ዕጉም ምጳኑ ይርድአን መፍትሒኡ ግን ደቀን ኣምሂረን ቀጊዐን ኣዕብየን ዓበይቲ ሰባት ኮይኖም ክጥውርወን እንተለው ኮይኑ ይርአየን። ነዞም ስለስተ ደቀን ካብ ዝተፈላለዩ ዝተውሸምወን ሰብኡት ምስ ወለዳ ካሊእ ውላድ ይኣኸለኒ ኢለን ነዚኣም ቀጊዕኻን ኣምሂርካን ምዕባይ ከም ናይ

5 ህይወት ተልእኸኣን ገይረን ወሲደንኦ ነይረን።

ዕዳጋ እንትህልው መዓልቲ ጨው ቅመም ወዲቕመም ካብ ዓበይቲ ነጋዶ ገዚኣንስ ይኹን ተለቂሖን ወሲደን ኣብ ዕዳጋ ተንኮቦት መሳሊ ዘርጊሖን ሰጢሖንኦ ይውዕላ። ብገንዘብ ዝሸጥኦ ኣብ ጫፋ ብቐጣን ጨርቂ ዝተጣበቐት ንኡሽተይ በዓልቲ መሸቀቕ ከረጢት ናብ ክሳደን ኣእትየን ብውሸጢ ጉሊኣን ይገብርኣ እሞ ኣውጂእ እናበላ ናብኣ ኣእትየን ተመሊሰን ናብ ጉሊኣን የእትውኣ፤ ብእኸሊ ዘለወጠኦ ዝበለ ድማ በቢዓይነቱ ኣብ ዘተፈላለዩ ቅንጥብጣብ ጨርቂ ኣዋህልል ውዲለን ምሽት ንምሸቱ ጠቕሊለን ማዓት ሕዝሎን ሕንጥልጥሎን ኮይነን ንገዝኣን ይኣትዋ።

10 ዝተለቀሖኦ ከፊለን ንስሙን መዳወይ ዝኸውን ይረኸባ። ክሳዕ ከምኣ መዓልቲ ዕዳጋ እትመፅእ ኣብዘለሎ ሰሙን ሓደ ሓደ ግዜ ሓሚመ ኢለን ተዓጊፊን ይድቅሳ። ካሊእ ግዜ ጡጥ ፈቲለን እናሸጣ ማይ ኣምጊኣን እናሸጣ ተወሳኺ እቶት ይኣራርያ።

እነይ ስላስ ገዝኣን ይኹን ናብርአን መኻዚኖ ተጋራጫዊ ነገራት፣ ነንዕታት እዩ። ገዝኣን ኣብ ዘበናዊ ፋብሪካ ዝተሰርሖ ቆርቆሮ እዩ። ኣብ ውሸጢ ግን ኣብ ክንዲ ዓራት መደብ ኣብ ክንዲ መንበር መድሐ ኣብ ክንዲ ልቺ ናይ ላምባ ጋዝ ወይ ድማ ፍላይ ሓዊ እዩ ዝርከብ። ንኣሻሓት ዓማውቲ ዝፀንሖ መሳርሒ ገዛ ምስ ብዘበናዊ መንገዲ ዝተሰርሖ ቆርቆሮ ሓቢሮም ይነብሩ።

15

ማይ ቡምባ ዝብሃል ነገር ዋላ ቀኛዝማሽ ዮሴፍ ነታ ከተማ ምስ ኣሰልጠንዎ እውን ኣይፈልጠኦን። ታዕሪፋ ንል ታዕሪፋ ዝረኸባላ ዝነበረት ስራሕ ምሕዋር ማይ እኳ ዳኣ ተጫራታይ ረኸባላ። ንባዕለን ዝኸውን ማይ ኣብ ግዝፍ ዝበለ ዕትሮ የቐምጣ። ንኣሻሓት ዓመታት እንተይተቐየረ ብዘፀንሖ ኣገባብ ዝተሰርሖ ዕትሮ መቐድሒኡ ግን ሽክፍ ወይ ሻሻት ኣይነበረን። ከካካላ ዝብል ናይ እንግሊዝኛ ዕሑፍ ዘለዎ ታኒካ እዩ ኔሩ። እታ ታኒካ ዝተሰርሖትሉ ዕላማ እኳ መቐድሒ ማይ ንኸትከውን ኣይነበረን። ብዘበናዊ መንገዲ ዝተሰርሖ መስተ ንክቋፅር እቲ መስተ ምስተሰተየ ድማ ንክድርበይ፣ ሃጥ እንተበለ ድማ እንደገና ተኣኪቡ ብዘበናዊ መንገዲ ተዓራርዩ ከምብሓዱሽ ዘበናዊ መስተ ንክቋፅር እዩ ነይሩ። ዘበናዊ ናብራ ዝደርበዮ ታኒካ ግን ኣብ እንዳይ ስላስ ኣትዩ በቲ ሓደ ገፅ ወሰን ወሰን ተቐርዲዱ መቐድሒ ማይ ይኸውን እሞ ንእነይ ስላስ ምስ መበል 20 ክፍለዘበን የተኣሳስረን። እቲ ዝገርም እነይ ስላስ ምስ መበል 20 ክፍለዘበን ዘተኣሳስረን እቲ ክፍለዘበን እቲ ተጠቐሙ ውዳቕ እዩ ኢሉ ዝደርበዮ ምጳኑ እዩ። ብድርባይ ናይ ዘበናዊ ናብራ ኣቢለን ምስ ዘበናዊ ናብራ ይተኣሳስራ።

20

እንትሓማ እንተለዎ ወይ ዳሓን ገንዘብ እንትረኸባ እንተለዎ እኸለን ንእንዳመጥኣን ወሲደን ዘበናዊ ክብሃል በዝከኣል ናውቲ የጥሕና። ገንዘብ ስኢነን በዓልቲ ጥጂና እንትኸና ዝጥቀማላ ነገር ካብ ምጳኑ ዝተልዓለ ንመጀመርያ ጊዜ ሰብ መዓዝ ክጥቀመላ ከምዝጀመረ ዘይትፍለጥ መጥሖን ናይ ገዝኣን ኣላ። ዋላ ገንዘብ ሃሊያተን እውን ዝልንቀጥ ነገር እንትህልው ነዛ ናይ ዘበን እኒ እኒ መጥሖን እየን ዝጥቀማ።

25

እነይ ስላስ ኣብ ክልተ ግዜታት ኣብ ክልተ መዋእላት ረጊፀን እየን ዝነብራ። እቲ ሓደ እግረን ኣብ መበል 20 ክፍለዘበን እቲ ሓደ እግረን ኣብ ዘበን እኒ እኒ።

ነይረን ነይረን መሕወሲ ሰብ ኢለን ዝገዝኣኣ ጀለብያ ክዳን ኣላተን። ኩሉ መዓልቲ ዝጥቀማላ ብርስሓት ቀላማ ዝቐየረት ኣረጊት ጀዲድ ቀምሽ ድማ ኣላተን። ዋላ ነታ ሓዳሽ ጀለብያኣን እንትኸደና እውን ከይትኣርገኒ ብዝብል እታ ብላይ ጀዲደን ብውሸጢ ገይረን እታ ጀለብያ ብላዕሊ ይገብርኣ። ንእነይ ስላስ ዘገድሽን ሓድሽ ልሰሉስ ጨርቂ ኣብ ዝባነን ምዕራፍ ኣይኮነን። ብውሸጢ ዘሎ ምስ እንግድዮን ዝተጣበቐ ብላይ ሓርፋፍ ኣረጊት ክዳን እናሃለወ እቲ ብደገ ዝርኣ ግን ዘበናዊ መልክዕኛ ምጳኑ ሸፊንዎ ይነብር እምበር ኣይትክኦን ኣብ እንዳይ

30

45 ስላስ።

ዳሓር ናብራ ቁሩብ ፍኹስ እንዳበለለን ምስ ከደ መስዓሚ ቡተኸስያን ኢለን ዘእለምኦ ዓለባ ዓድና እውን ነይራተን። ዋላ ካቢቲ ጀለብያ ንላዕሊ ተኸናኸነን ይሕዝኦ። ተገራጮዊ እዩ ገዛ እንዳ እነይ ስላስ። ኣብ ሓደ መዳይ ዘበናዊን ናይ ዘበን እኒ እኒን ሓቢሮም ይነብሩ። እናቸያየራ ይጥቀማሎም። ኣብቲ ሓደ መዳይ እቲ ዘበናዊ ካብቲ ነባር ዘላዕለ ግምትን ክብርን ይህብኦ። እቲ

50 ዝበዝሕ ጥራትን መነባብሮኦን ናይ ዘበን እኒ እኒ እናሃለው ብዙሕ ግዜ ብደግ ዝርኦ ግን ቆርቆሮ ገዝኦን ጀለብያ ክዳነን ኮታ እቲ ዘበናዊ ዘበለ ይመስል።

ናብርኦን ብጠቕላላ ካብቲ ሸቕጥ ሸቕጥ ውዲለን ዘምፀኦ እኸሊ ኣይፍለን፣ ሕውስዋስ እዩ። ናይ እነይ ስላስ ጥራት ግን ኣይኮነን ናይ ኩላ እምባ ስራዋት ናብራ እዩ። ዋላ እቶም ገዛእቲ እቶም ሰብ ምቸው ናብራ እኒ ቀኛዝማሽ ዮሴፍ እንተኾነ እውን መጠኑ ክፈላለ

55 እንተዘይኮይኑ ኣብ ክልተ መዋእላት ዝነብሩ ምዃኖም ዘየካትዕ እዩ።

እነይ ስላስ ብናብርኦን ዝተሓጎላሉ ብዕድለን ዝረወያሉ እዋን የለን ምባል ምግናን ኣይኮነን። ድኻ ኮይነን የማነ ፀጋም ተገፊዐን ከርፋሕ ናብራ ይደፍኦ። ብድኸነትን ይጉህያ። ንምንታይ ከምዝደኸያ ግን ብዙሕ ግዜ ሓሲቦናሉ እውን ኣይፈልግን። ከም ቅቡል ዕድለን መፋጥርተን ጌረን እየን ዝወስድኦ። ንሰን ዝገበራ እንተገበራ ከይሓልፈለን ዝገብር ቆሪኑ

60 ዝሓዘን ምድራዊ ሓየሊ ኣሎ ኢለን ኣይኣምናን። ዕድለን ገይሩለን ካብ ድኻታት ተፈጠረን ድኻ ኮይነን፣ እቶም ገዛእቲ ድማ ዕድሎም ኮይኑ ካብ ርሑሳት ተወሊዶም ሃፍታማት ክቡራት ኮይኖም። ድኻ ነይሩ ዝህፍትም ሃፍታም ነይሩ ዝደኪ እንትርእያ እውን ኣጋጣሚ ናይ ዕድል ነገር ገይረን ይርድኦ። እቲ ዝግበየ ትምኒተን ካብቶም ድኻታት ኮይኖም ተፈጠሮም ዕድሎም ገይሩሎም ኣብ መንጎ ንምህፍታም ዝበቐሱ ሓንቲ ንክኸኖ እዩ። ብናይ ባዕለን ገዕሪ ሒኸ ኢለን

65 ኣይኮነለንን ደቀን ኣምሂረን ክሓልፈለን ምዃኑ ገሚተን ንደቀን ምምሃር ከም መንገዲ ምህፍታመን መንገዲ ምምሕያሽ ናብረኦን ገይረን ብዓብይ ወነ ተረባረባሉ። ይኹንምበር፣ ሰለስቲኦም ደቀን ብግፍዒ መማሓደርቲ ዓድን ሹማምንቲን ሓደ ብሓደ ንማእሰርትን ንግፍዕን ከምኡውን ንስደትን ተዳሪጎም ምስዝሪኦ ኣምሪረን ንዕደለን ይወቕሳ ነበራ።

ናብርኦን ንምንታይ ክምኡ ከምዝኾነን ንቐጻሊ ዝህልወን መማረዕታት ፈጊመን

70 ኣይርዳኦን። በቲ ሓደ መንገዲ ይፍትና ይኣብየን። የንፀርፅራ በቲ ካሊእ መንገዲ እንደገና ይፍትና። ብኡኡ እውን ይኣብየን የማርራ። ካብ ሓደ ፈተነ ናብ ካሊእ ፈተና ካብ ሓደ ምንፅርፃር ናብ ካሊእ ምንፅርፃር እናተገላበጠ ብዘይፈልጠኦ ዘይቆፃፀርኦ ጉዕዞ ናብራ እናተዳፍኦ ይጓዓዛ። ናይ ውሕጅ ጉዕዞ። ማንም ዝቆፃፀሮ ዘይብሉ ብናይ ባዕሉ ሕጊ ካብ በሪኸ ናብ ዓሚቕ ይውርወር። ዝገፈጠ ጉንዲ ወዲ ጉንዲ እናጋላበጠ ሒዝዎ ይውንጨፍ። እቲ ጉንዲ ነቲ

75 ናይ ውሕጅ ጉዕዞ ይፍለጦ ኣይፍለጦ ይቆፃፀሮ ኣይቆፃፀሮ ካሊእ ሕቶ እዩ። ብቻ እናተገላበጠ ይኸይድ። ከም እነይ ስላስ። መንፀርፀሪ ኣእምሮ ዘየብሉ እንተዘይኮይኑ ብውሕጅ ዝተጋፍዐ ጉንዲ ካብ ብናብራ ዝጋፍዓ ዘለዎ እነይ ስላስ ኣይፍለን። ኣብ እምባ ስራዋት ኣብ ኩሉዓለም ከንደይ ብውሕጅ ናብራ ወዲ ሰብ እናተጋፍዐ እንተይፈለጠ እንተይተቐፃፀሮ እናተገላበጠ ዝወርድኮን ይህሉ?

80 “እየይ ሓቕይ ... ኣብራኸየ” እናበላ እንዳተመጣልዓ ካብዛ መደበን ተስኦ። እነስላስ ኩልሻዕ ከምኡየን ዝገብራ። ኩነታት ከምዚ እንዳሃለው እዩ ሓደ ሰንበት ምሸት ማዕደኦን እንደገና ዝተኳሕኹሐ። ብምድግጋም ተኳሕኹሐ። ኣንታ ሎሚስ ግዛዕ እየም ሓሲቦም። እንታይ እየም ክወስዱ ደልዮም እንታይ እዩ ተሪፋኒ። ነዛ ሓድጊ ረዳኢ ወደይ ድዮም ከዓ ክምንጥሉኒ ኢለን ይጭነቻ። ከም ልሙድ እኳ መን ኢኻ ኢለን ኣይሓተታን። ኣዕቕጥ ኣበላ። ማዕደኦን ግን

85 ይኹሕኳሕ።

ዮሃላሸት ተስፋይ፣ ምኹሕኳሕ ዘይፍለየሉ ማዕደ፣ (2003)

- (ሀ) እቲ ደራሲ ዝተጠቐመሎም ገፀባህርያት ምስቲ ቀንዲ መልእኽቲ እቲ ክፋል ዕሑፍ እናዛመድኩም ዘትዩ።
- (ለ) ኣብዚ ክፋል ዕሑፍ ዘለዉ ምስላዊ መግለፅታት (figure of speech) ብምርኣይ እቲ ደራሲ ንምንታይ ከምዝተጠቐመሎም ኣብነት ብምሃብ ርእይቶኹም ሃቡ።